

Ilmasto.org 17.11.2013

Blogikirjoitus

Maatalous ja ilmastopolitiikka – kasvispitoisempi ruokavalio ratkaisuna?

Kysy tutkijoilta, tuottajajärjestöiltä, elintarviketeollisuudelta, kansalaisjärjestöiltä tai muilta asiantuntijoilta, mikä on maatalouden osuus kasvihuonekaasupäästöistä ja saat todennäköisesti useita erilaisia vastauksia. Ja kaikki ovat suurin piirtein oikeassa. [Tilastokeskuksen katsaus](#), jonka tärkein tietolähde on YK:n ilmastopöytäkirjan mukainen Suomen virallinen raportti kasvihuonekaasupäästöistä, on mielenkiintoista luettavaa maatalouden näkökulmasta.

Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt olivat 5,9 milj.t CO₂e, joka on noin 9 % kokonaispäästöistä vuonna 2011. Tältä tilanne siis näyttää, kun katsotaan päästösektoria. Lisäksi raportti kertoo, että ns. LULUCF-sektorilla (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous) maataloudesta syntyvät päästöt olivat 7,1 milj.t CO₂e. Maatalouden energiankäytölle kirjattiin 1,3 milj.t CO₂e päästöt. Maataloussektorin kokonaispäästöt olivat siis 14,3 milj.t CO₂e, joka vastaa 21 % vuoden 2011 päästöistä. Maatalouskäytössä olevien turvemaiden rooli erottuu merkittävänä tekijänä sekä päästösektorin päästöjen että LULUCF-sektorin päästöjen kohdalla.

EU:n ilmastopolitiikasta johdettu Suomen kansallinen tavoite päästökaupparektorin ulkopuolisten päästöjen vähentämiseksi on 16 %. Maataloussektoria koskeva kansallinen tavoite on vuoden 2008 energia- ja ilmastostrategian mukaan 13 % aikavälille 2005–2020. Vertailutasona käytetään vuoden 2005 päästöjä, jotka olivat 5,6 milj.t CO₂e:a. Vuoteen 2011 mennessä päästöt olivat siis nousseet 5 % edellä mainittuun 5,9 milj.t CO₂e:aan.

Mikä avuksi? Maataloussektorin ilmastomuutoksen hillinnän haastetta tiivistää MTT:n [Kristiina Regina](#) seuraavasti: ”Maatilojen energiankulutuksen vähentäminen saattaa olla helpompaa kuin biologisten päästöjen [vähentäminen]”. Energiankulutuksen vähentämien on mielestäni aina hyvä tavoite, mutta maataloussektorin ilmastotavoitteiden saavuttamisen kannalta on ongelmallista, että energiapuolen parannukset näkyisivät siinä maatalouden energiankulutuksen 1,3 milj.t CO₂e:n potissa, joka tulisi siis raportoiduksi maatalouden sijaan energiasektorin hyväksi.

Maataloussektorin päästövähennystoimenpiteiden kärki näyttäisi kohdistuvan oikeutetusti turvemaiden käyttöön ja raivaamiseen ohjaavien taloudellisten kannustimien analyysiin ja niiden purkamiseen. Ehkä maatalouskäyttöön raivattuja turvemaita olisi myös mahdollista ennallistaa? Näillä toimenpiteillä on mahdollista pienentää sekä maataloussektorin sisällä raportoitavia maatalousmaan dityppioksidipäästöjä että LULUCF-sektorin maatalousmaan hiilidioksidipäästöjä. Tästä huolimatta näyttäisi siltä, että maataloussektori on pulassa päästövähennystavoitteidensa kanssa. Taitaa vaan olla niin, että kun meidän kaikkien tarvitsemaa ruokaa tuotetaan, niin päästöjä syntyy väistämättä.

Kymmenen vuotta sitten juustokilon tuotannossa syntyneet päästöt vastasivat noin 60 km:n autolla ajoa. Tänä päivänä kehittyneen energiatehokkuuden myötä autolla pääsee jo melkein 90 km samoilla päästöillä. Samaan aikaan juustontuotannon päästöt ovat pysyneet samalla tasolla. Maataloussektorilla ratkaisut näyttäisivät siis syntyvän erityisesti kysynnän, eli ruokailutottumusten muutoksesta, ei niinkään tuotannon kehityksestä, vaikka silläkin puolella tehdään myös kovasti töitä päästöjen vähentämiseksi.

Yksityisen kulutuksen merkittävimmät sektorit ilmastovaikutusten kannalta ovat perinteisesti olleet asuminen, liikenne ja ruoka. Rakennusten ja ajoneuvojen energiatehokkuuteen ja uusiutuvien energiamuotojen osuuden kasvattamiseen kohdistuvat erilaiset poliittiset ohjaukset tulevat väistämättä kääntämään asumisen ja liikenteen osuutta kansalaisen hiilijalanjäljessä pienemmäksi. Yhä suuremman

osuuden hiilijalanjäljestä tulee todennäköisesti haukkaamaan ruoka. Uskaltaisin väittää, että parasta maatalouden ilmastopolitiikkaa onkin ruoan kulutuskysynnän ohjaaminen kasvispainotteiseen suuntaan ja ruokahävikin vähentäminen.

Jussi Nikula

Ekologinen jalanjälki -ohjelman ohjelmapäällikkö
WWF Suomi